

Innehåll

Promemorians huvudsakliga innehåll	5
1 Promemorians lagförslag.....	7
Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.....	7
2 Ärendet.....	15
3 Direktivet	17
4 Genomförande av direktivet.....	19
4.1 Skyddstiden för ljudupptagningar	19
4.2 Skyddstiden för musikaliska verk med text.....	28
5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	31
6 Konsekvenser	33
7 Författningskommentar.....	37
Förslaget till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.....	37

Bilaga	Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/77/EU av den 27 september 2011 om ändring av direktiv 2006/116/EG om skyddstiden för upphovsrätt och vissa närstående rättigheter	51
---------------	--	-----------

Promemorians huvudsakliga innehåll

Promemorian innehåller förslag som syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/77/EU av den 27 september 2011 om ändring av direktivet 2006/116/EG om skyddstiden för upphovsrätt och vissa närstående rättigheter.

I promemorian föreslås att skyddstiden för utövande konstnärers rätt till ljudupptagningar av sina framföranden i vissa fall förlängs från 50 till 70 år. Motsvarande förlängning av skyddstiden föreslås för framställares rätt till ljudupptagningar.

Det föreslås också nya bestämmelser som syftar till att skyddstidsförlängningen kommer de utövande konstnärerna till del även om de har överlåtit sin rätt till framställaren. Utövande konstnärer som har överlåtit sin rätt till en ljudupptagning av ett framförande till framställaren mot en engångsersättning föreslås få rätt till en tilläggsersättning för ljudupptagningar som är äldre än 50 år. Utövande konstnärer som har överlåtit motsvarande rätt mot s.k. royaltysättning ska ha rätt till ersättning utan avräkning för förskott eller andra avtalsenliga avdrag när ljudupptagningen är äldre än 50 år. Vidare ska utövande konstnärer som har överlåtit sin rätt till ljudupptagningar till en framställare kunna häva avtalet om framställaren inte utnyttjar upptagningen.

Slutligen föreslås att skyddstiden för musikaliska verk med text där musik och text skapats särskilt för att användas tillsammans ska gälla till och med det sjuttionde året efter dödsåret för den sist avlidne av kompositören och textförfattaren.

Lagändringarna är avsedda att träda i kraft den 1 november 2013.

1 Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

dels att 43, 45 och 46 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 45 a–45 d §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

43 §²

Upphovsrätt till ett verk gäller *intill* utgången av sjuttionde året efter det år då upphovsmannen avled eller, i fråga om verk som avses i 6 §, efter den sist avlidne upphovsmannens dödsår. *Upphovsrätt till ett filmverk gäller i stället intill utgången av sjuttionde året efter dödsåret för den sist avlidne av huvudregissören, manusförfat-*

Upphovsrätt till ett verk gäller *till* utgången av sjuttionde året efter det år då upphovsmannen avled eller, i fråga om verk som avses i 6 §, efter den sist avlidne upphovsmannens dödsår.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/77/EU av den 27 september 2011 om ändring av direktiv 2006/116/EG om skyddstiden för upphovsrätt och vissa närstående rättigheter (EUT L 265, 11.10.2011, s. 1, CELEX 32011L0077).

² Senaste lydelse 1995:1273

turen, dialogförfattaren och kompositören av musik som har skapats speciellt för verket.

I stället för vad som anges i första stycket gäller upphovsrätt till

1. ett filmverk, till utgången av sjuttionde året efter dödsåret för den sist avlidne av huvudregissören, manusförfattaren, dialogförfattaren och kompositören av musik som skapats speciellt för verket, och

2. ett musikaliskt verk med text, till utgången av sjuttionde året efter dödsåret för den sist avlidne av kompositören och textförfattaren, om musik och text skapats speciellt för verket.

45 §³

En utövande konstnär har, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, en uteslutande rätt att förfoga över sitt framförande av ett litterärt eller konstnärligt verk eller ett uttryck av folklöre genom att

1. ta upp framförandet på en grammofonskiva, en film eller en annan anordning, genom vilken det kan återges,
2. framställa exemplar av en upptagning av framförandet, och
3. göra framförandet eller en upptagning av det tillgängligt för allmänheten.

De rättigheter som avses i första stycket 2 och 3 gäller *intill* utgången av femtionde året efter det år då fram-

De rättigheter som avses i första stycket 2 och 3 gäller *till* utgången av femtionde året efter det år då framförandet

³ Senaste lydelse 2011:94.

förandet gjordes *eller*, om upptagningen har getts ut eller offentliggjorts inom femtio år från framförandet, efter det år då upptagningen först gavs ut eller offentliggjordes.

gjordes. Om upptagningen har getts ut eller offentliggjorts inom femtio år från framförandet *gäller rättigheterna i stället till utgången av det femtionde, eller för ljudupptagningar sjuttionde, året efter det år då upptagningen först gavs ut eller offentliggjordes.*

Bestämmelserna i 2 § andra–fjärde styckena, 3, 6–9, 11–12, 16, 17, 21, 22, 25–26 b, 26 e, 26 k–26 m och 27–29 §§, 39 § första meningen samt i 41, 42, 42 a, 42 c, 42 d, 42 f och 42 g §§ ska tillämpas i fråga om framföranden som avses i denna paragraf.

När ett exemplar av en upptagning enligt denna paragraf med den utövande konstnärens samtycke har överlåtits inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får exemplaret spridas vidare.

Fjärde stycket ger inte rätt att tillhandahålla allmänheten

1. exemplar av en upptagning genom uthyrning eller andra jämförbara rättshandlingar, eller

2. exemplar av en film eller annan anordning på vilken rörliga bilder tagits upp genom utlåning.

45 a §

Om en utövande konstnär till en framställare av ljudupptagningar har överlåtits sin rätt till en ljudupptagning av ett framförande enligt 45 § mot en engångsersättning, har konstnären rätt till särskild ersättning av framställaren (tilläggsersättning) för varje år som följer på det femtionde året efter det år då upptagningen först gavs ut eller, om den inte getts

ut, det är då den först offentliggjordes. Om två eller flera konstnärer som har rätt till tilläggsersättning samverkat vid framförandet, tillkommer ersättningen dem gemensamt.

Tilläggsersättningen ska uppgå till tjugo procent av de intäkter som framställaren haft till följd av dennes rätt att utnyttja upptagningen. Framställarens intäkter enligt 26 k-m och 47 §§ och från uthyrning av upptagningen ska dock inte omfattas.

Ett avtalsvillkor som inskränker konstnärens rätt enligt denna paragraf är ogiltigt.

45 b §

Endast en organisation som företräder ett flertal svenska utövande konstnärer på området får kräva in tilläggsersättning enligt 45 a §. Organisationen ska kräva in ersättningen och fördela den mellan de ersättningsberättigade, efter avdrag för skälig ersättning till organisationen för dess omkostnader.

Framställaren ska på begäran av organisationen lämna det underlag som krävs för att ersättningen ska kunna beräknas.

45 c §

Om en utövande konstnär till en framställare av ljudupptagningar har överlätit sin rätt till en ljudupptagning av ett framförande enligt 45 § mot återkommande betalning, har konstnären, efter det femtionde året efter det år då upptagningen först gavs ut eller, om den inte getts ut, det år då den först offentliggjordes, rätt till sådan betalning utan avräkning för förskott eller något annat som enligt avtalet ska avräknas.

45 d §

Om en utövande konstnär till en framställare av ljudupptagningar har överlätit sin rätt till en ljudupptagning av ett framförande enligt 45 §, har konstnären rätt att häva avtalet om

1. mer än femtio år gått sedan utgången av det år då upptagningen först gavs ut eller, om den inte getts ut, det år då den först offentliggjordes,

2. framställaren inte bjuder ut upptagningen till försäljning i tillräckligt antal exemplar och överför den till allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till den från en plats och vid en tidpunkt som de själva

väljer, och

3. konstnären uppmanat framställaren att göra upptagningen tillgänglig för allmänheten på de sätt som anges i 2 och framställaren inte inom ett år från uppmaningen gör detta.

Om två eller flera konstnärer har samverkat vid framförandet och överlåtit sin rätt till upptagningen till framställaren, kan de endast gemensamt lämna uppmaning och hävningsförklaring.

Hävs avtalet har konstnären rätt att behålla mottagen ersättning.

Ett avtalsvillkor som inskränker konstnärens rätt enligt denna paragraf är ogiltigt.

46 §⁴

En framställare av upptagningar av ljud eller rörliga bilder har, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, en uteslutande rätt att förfoga över sin upptagning genom att

1. framställa exemplar av upptagningen, och
2. göra upptagningen tillgänglig för allmänheten.

De rättigheter som avses i första stycket gäller till dess femtio år har förflutit efter det år då upptagningen gjordes. Om en ljudupptagning ges ut inom denna tid, gäller rättigheterna i stället till utgången av

De rättigheter som avses i första stycket gäller till dess femtio år har förflutit efter det år då upptagningen gjordes. Om en ljudupptagning ges ut inom denna tid, gäller rättigheterna i stället till utgången av

⁴ Senaste lydelse 2011:94.

det *femtionde* året efter det år då ljudupptagningen första gången gavs ut. Om ljudupptagningen inte ges ut under nämnda tid men offentliggörs under samma tid, gäller rättigheterna i stället till utgången av det *femtionde* året efter det år då ljudupptagningen först offentliggjordes. Om en upptagning av rörliga bilder har getts ut eller offentliggjorts inom femtio år från upptagningen, gäller rättigheterna enligt första stycket till dess femtio år har förflutit efter det år då upptagningen av rörliga bilder först gavs ut eller offentliggjordes.

det *sjuttionde* året efter det år då ljudupptagningen första gången gavs ut. Om ljudupptagningen inte ges ut under nämnda tid men offentliggörs under samma tid, gäller rättigheterna i stället till utgången av det *sjuttionde* året efter det år då ljudupptagningen först offentliggjordes. *Om ett avtal hävts enligt 45 d §, ska dock rättigheterna till ljudupptagningen upphöra att gälla.* Om en upptagning av rörliga bilder har getts ut eller offentliggjorts inom femtio år från upptagningen, gäller rättigheterna enligt första stycket till dess femtio år har förflutit efter det år då upptagningen av rörliga bilder först gavs ut eller offentliggjordes.

Bestämmelserna i 2 § andra–fjärde styckena, 6–9 §§, 11 § andra stycket, 11 a, 12, 16, 17, 21, 22, 25–26 b, 26 e, 26 k–26 m, 42 a, 42 c, 42 d och 42 g §§ ska tillämpas i fråga om upptagningar som avses i denna paragraf. Dessutom ska 42 f § tillämpas i fråga om andra upptagningar än sådana som avses i 47 §.

När ett exemplar av en upptagning enligt denna paragraf med framställarens samtycke har överlåtits inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får exemplaret spridas vidare.

Fjärde stycket ger inte rätt att tillhandahålla allmänheten

1. exemplar av en upptagning genom uthyrning eller andra jämförbara rättshandlingar, eller

2. exemplar av en film eller annan anordning på vilken rörliga bilder tagits upp genom utlåning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2013.
2. Den nya bestämmelsen i 43 § andra stycket 2 tillämpas inte om skyddstiden för både musik och text har löpt ut vid lagens ikraftträdande.
3. De nya bestämmelserna i 45 och 46 §§ tillämpas inte om skyddstiden har löpt ut vid lagens ikraftträdande.
4. Bestämmelserna i 45 a–d §§ tillämpas också på avtal om överlåtelse som har ingåtts före ikraftträdandet. Sådana avtal ska även anses fortsatt giltiga efter det att skyddstiden för den utövande konstnärens rätt enligt äldre bestämmelser löpt ut, om inget annat uttryckligen har avtalats.

2 Ärendet

Lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) ger en upphovsman till ett litterärt eller konstnärligt verk ekonomiska och ideella rättigheter till verket. Den ekonomiska rätten innefattar en ensamrätt att framställa exemplar av verket och att göra det tillgängligt för allmänheten. Verket görs tillgängligt för allmänheten då det överförs till allmänheten, framförs eller visas offentligt och när exemplar av verket sprids till allmänheten. Den ideella rätten innebär att upphovsmannen i princip har en rätt att anges när någon utnyttjar verket. Upphovsmannen har också rätt att motsätta sig att verket görs tillgängligt för allmänheten i sådan form eller i sådant sammanhang, eller att det ändras på sådant sätt, att hans eller hennes litterära eller konstnärliga anseende eller egenart kränks.

Utöver det upphovsrättsliga skyddet för litterära och konstnärliga verk ger upphovsrättslagen skydd också för vissa upphovsrätten närstående rättigheter. Till dessa hör utövande konstnärers (t.ex. musikartister och skådespelare) rätt till sina framföranden och framställares av ljud- och bildupptagningar (producenter) rätt till sina upptagningar. De ekonomiska rättigheter som de båda grupperna av rättighetshavare har motsvarar i stor utsträckning det egentliga upphovsrättsliga skyddet.

Det skydd som upphovsrättslagen ger syftar till att stimulera andligt skapande och skydda de investeringar som upphovsmän, artister och producenter gör. Skyddet gäller dock endast under en begränsad tid. Ett skäl till det är att det ansetts att bestående

och värdefulla verk, dvs. vad som kan betecknas som det gemensamma kulturarvet, bör vara fritt tillgängliga. Hur lång skyddstiden för upphovsrättsliga verk och övriga prestationer som skyddas av upphovsrättslagen ska vara handlar alltså om en avvägning mellan rättighetshavarnas intressen och samhälleliga intressen.

Den upphovsrättsliga skyddstiden ändrades senast den 1 januari 1996 i samband med införlivandet i svensk rätt av direktiv (93/98/EEG) om harmonisering av skyddstiden för upphovsrätt och närstående rättigheter (skyddstidsdirektivet). Skyddstiden för den egentliga upphovsrätten förlängdes då från 50 till 70 år efter upphovsmannens död. Skyddstiden för utövande konstnärer och framställare av ljud- och bildupptagningar är däremot som utgångspunkt 50 år från framförandet eller upptagningen. Genom skyddstidsdirektivet (kodifierat i direktiv 2006/116/EG) är skyddstiden för upphovsrätten och dessa närstående rättigheter harmoniserade inom EU.

Den 27 september 2011 antog Europaparlamentet och rådet direktiv (2011/77/EU) om ändring av direktivet 2006/116/EG om skyddstiden för upphovsrätt och vissa närstående rättigheter (direktivet, EUT L 265, 11.10.2011, s. 1). Direktivet innehåller regler om en förlängning av skyddstiden för utövande konstnärers och framställares rätt till utgivna eller offentliggjorda ljudinspelningar från 50 till 70 år samt bestämmelser som syftar till att säkerställa att utövande konstnärer får del av de intäkter som förlängningen av skyddstiden medför. Direktivet reglerar också hur skyddstiden ska beräknas för musikaliska verk med text där musik och text skapats för att användas tillsammans. Medlemsstaterna ska ha genomfört direktivet den 1 november 2013.

Direktivet finns i svensk och engelsk lydelse som *bilaga*.

Överläggningar har hållits med övriga nordiska länder om hur direktivet bör genomföras.

I denna promemoria lämnas förslag om hur direktivet ska genomföras i svensk rätt.

3 Direktivet

Bakgrund och syfte

I kommissionens motivering till direktivet anges att det syftar till att förbättra den sociala situationen för utövande konstnärer som allt oftare lever längre än de 50 år som den nuvarande skyddstiden löper. Ljudupptagningar började produceras i stor skala på 1950-talet. Med nuvarande bestämmelser kommer de utövande konstnärerna successivt att förlora sitt skydd för sådana ljudupptagningar och många utövande konstnärer kommer därmed de närmaste åren att mista sina inkomster från upptagningarna. Detsamma gäller för framställare av sådana upptagningar. Direktivet sägs i denna del särskilt syfta till att förbättra situationen för s.k. sessionsmusiker, dvs. musiker som deltar på ljudupptagningar av musik och som i samband med det överlåter sina rättigheter till upptagningen till framställaren mot en engångsersättning.

Bakgrunden till bestämmelserna om skyddstiden för musikaliska verk med text är att sådana verk i vissa medlemsstater ses som ett verk medan de i andra medlemsstater, bl.a. Sverige, behandlas som två separata verk. I de senare medlemsstaterna kan därmed skilda skyddstider gälla för texten och musiken. Skillnaden mellan medlemsstaternas regleringar kan leda till svårigheter, inte minst vad gäller gränsöverskridande betalning av upphovsrättslig ersättning.

Direktivets innehåll

Direktivet innehåller bestämmelser om en förlängd skyddstid för utövande konstnärer och framställare av ljudupptagningar (artikel 1.2 a och b). Bestämmelserna innebär att skyddstiden för ljudupptagningar som getts ut eller offentliggjorts förlängs från 50 till 70 år.

Direktivet innehåller också bestämmelser som syftar till att utövande konstnärer ska få del av de intäkter som förlängningen av skyddstiden medför (artikel 1.2 c). För det första ges utövande konstnärer som överlåtit eller upplåtit sin rätt till en upptagning av ett framförande till framställaren mot en engångsersättning rätt till en tilläggsersättning. Sådan tilläggsersättning ska betalas när ljudupptagningar som är äldre än 50 år utnyttjas. För det andra ger direktivet utövande konstnärer, som på samma sätt överlåtit eller upplåtit sina rättigheter, men som i stället får betalt regelbundet och återkommande (royalty), rätt att för upptagningar äldre än 50 år få royalty utan avräkning för eventuella förskott och andra avdrag som följer av avtalet. Vidare föreskriver direktivet att utövande konstnärer ska ha rätt att säga upp överlåtelse- eller upplåtelseavtal och återfå sina rättigheter från framställaren om framställaren inte utnyttjar ljudupptagningen.

Direktivet innehåller slutligen bestämmelser om beräkningen av skyddstiden för musikaliska verk med text (artikel 1.2 a). Skyddstiden för sådana verk ska upphöra 70 år efter dödsdagen för den sist avlidne av textförfattaren och kompositören, under förutsättning att båda bidragen skapats specifikt för verket.

4 Genomförande av direktivet

4.1 Skyddstiden för ljudupptagningar

Förslag: Utövande konstnärers och framställares rättigheter till utgivna eller offentliggjorda ljudupptagningar ska gälla i 70 år.

Om en utövande konstnär till en framställare har överlåtit sin rätt till en ljudupptagning mot en engångsersättning, ska konstnären ha rätt till en särskild ersättning (tilläggsersättning). Rätten till tilläggsersättning ska gälla vid utnyttjanden av ljudupptagningar som är äldre än 50 år. Tilläggsersättningen ska uppgå till 20 procent av vissa av de intäkter som framställaren varje år haft till följd av dennes rätt att utnyttja ljudupptagningen. Om två eller flera ersättningsberättigade konstnärer medverkat i framförandet, ska tilläggsersättningen tillkomma dem gemensamt. Ett avtalsvillkor som inskränker konstnärens rätt till tilläggsersättning ska vara ogiltigt. Endast en organisation som företräder ett flertal svenska utövande konstnärer ska ha rätt att kräva in tilläggsersättningen. Framställaren ska på begäran av organisationen lämna den information som är nödvändig för att ersättningen ska kunna beräknas.

Om överlåtelsen skett mot återkommande betalning ska konstnären, när upptagningen är äldre än 50 år, ha rätt till sådan ersättning utan avräkning för förskott eller något annat som anges i avtalet.

Om en utövande konstnär har överlåtit sin rätt till en ljudupptagning till framställaren, ska konstnären ha rätt att häva avtalet när upptagningen är äldre än 50 år. Avtalet ska bara få hävas om framställaren inte bjuder ut ljudupptagningen till försäljning i tillräckligt antal exemplar och tillhandahåller den för allmänheten på begäran, och inte heller gör detta inom ett år efter det att konstnären uppmanat denne till det. Om två eller flera utövande konstnärer deltagit på upptagningen, måste de gemensamt lämna uppmaning och hävningsförklaring. Om avtalet hävs, ska konstnären ha rätt att behålla mottagen ersättning. Ett avtalsvillkor som inskränker konstnärens rätt enligt dessa bestämmelser ska vara ogiltigt.

Skälen för förslagen

Förlängning av skyddstiden

Upphovsrättslagen ger utövande konstnärer, t.ex. musikartister och skådespelare, och framställare av upptagningar av ljud eller rörliga bilder, dvs. producenter, en ensamrätt att framställa exemplar av upptagningar och göra dem tillgängliga för allmänheten.

Utövande konstnärers rätt till upptagningar av deras framföranden gäller i 50 år efter det år då framförandet gjordes. Om upptagningen getts ut eller offentliggjorts inom 50 år från framförandet, gäller rättigheterna i stället i 50 år efter det år då upptagningen gavs ut eller offentliggjordes (45 §). En upptagning anses utgiven då exemplar av den med rättighetshavarens samtycke spritts till allmänheten, t.ex. genom försäljning. För att en upptagning ska anses offentliggjord är det tillräckligt att den på något sätt lovligt gjorts tillgänglig för allmänheten, t.ex. genom att den tillhandahållits via internet (8 §).

För framställaren gäller rättigheterna i 50 år efter det år då upptagningen gjordes. För ljudupptagningar som ges ut under

denna tid gäller dock rättigheterna i 50 år efter det år då ljudupptagningen första gången gavs ut. Om ljudupptagningen inte ges ut men i stället offentliggörs under samma tid, gäller rättigheterna i 50 år efter det år då ljudupptagningen offentliggjordes (46 §). Till skillnad från vad som gäller för utövande konstnärer räknas skyddstiden för framställaren alltså alltid från utgivningsåret i de fall upptagningen getts ut.

Direktivet föreskriver att skyddstiden för utövande konstnärers och framställares rätt till ljudupptagningar i vissa fall förlängs från 50 till 70 år (artikel 1.2). Alla former av ljudupptagningar omfattas och bestämmelserna är alltså inte begränsade till upptagningar av musik. Den längre skyddstiden omfattar dock bara sådana ljudupptagningar som getts ut eller offentliggjorts. Skyddstiden för upptagningar som inte getts ut eller offentliggjorts påverkas alltså inte. Direktivet bör därför genomföras genom att den särskilda skyddstid som i dag gäller för utövande konstnärer och framställare när en upptagning getts ut eller offentliggjorts ändras till 70 år såvitt avser ljudupptagningar.

Tilläggsersättning

En utövande konstnär som medverkar i ett framförande kan genom avtal helt eller delvis överlåta sina rättigheter till en upptagning av framförandet till en framställare av ljudupptagningen. Många mindre etablerade artister får vid en sådan överlåtelse en engångsersättning. För dessa innebär enbart en förlängning av skyddstiden inte några ytterligare inkomster i de delar rättigheterna överlåtits.

För att också sådana artister ska få ekonomisk fördel av en förlängning ges de rätt till en årlig tilläggsersättning från framställaren när ljudupptagningar som är äldre än 50 år utnyttjas (artikel 1.2 c).

Det finns i dag ingen reglering som motsvarar vad som föreskrivs i direktivet. Direktivet bör genomföras genom att

regler om en särskild ersättning (tilläggsersättning) förs in i upphovsrättslagen i anslutning till nuvarande bestämmelser om utövande konstnärers rättigheter (45 §). Direktivet innehåller förhållandevis detaljerade regler om ersättningens utformning och de nya bestämmelserna bör nära ansluta till dessa.

För att tilläggsersättning ska utgå ska den utövande konstnären i ett överlåtelse- eller upplåtelseavtal ha getts rätt till en engångsersättning (artikel 1.2 c). "Överlåtelse" i upphovsrättslagens mening omfattar också upplåtelser av förfoganderätten (jfr prop. 1996/97:129, s. 15). I enlighet med denna terminologi bör i lagen enbart överlåtelsebegreppet användas.

Av punkten 2 b framgår att konstnären ska ha rätt till tilläggsersättning från framställaren. Ersättningsrätten bör alltså utformas som en obligationsrättslig reglering där den utövande konstnären alltid har rätt till tilläggsersättning om konstnären har överlåtit sina rättigheter till en framställare av ljudupptagningar mot en engångsersättning.

Tilläggsersättningen ska baseras på de intäkter en framställare har till följd av utnyttjande av upptagningen, dvs. intäkterna från just den upptagning till vilken rättigheterna överlåts (punkten 2 c). Av detta följer att tilläggsersättningen ska beräknas för varje sådan upptagning och baseras på det totala utnyttjandet av denna. Det innebär vidare att den totala ersättningen för varje upptagning ska förbehållas de ersättningsberättigade utövande konstnärer som deltagit på upptagningen (jfr skäl 12). Hur tilläggsersättningen ska fördelas mellan dessa konstnärer ger direktivet däremot ingen vägledning om och det bör inte heller regleras i lagstiftningen. Denna fråga bör i stället överlåtas till konstnärerna själva att hantera, i första hand genom de organisationer som företräder dem och förvaltar ersättningen (se nedan).

Tilläggsersättningen ska uppgå till 20 procent av framställarens intäkter från mångfaldigande, spridning och tillgängliggörande av ljudupptagningen (punkten 2 c). Framställarens intäkter från uthyrning av ljudupptagningen, skälig ersättning för utsändning och återgivning för allmänheten samt skälig

ersättning för privatkopiering ska dock inte tas med vid beräkningen av beloppet (skäl 13). Skälet till att dessa ersättningar inte ska beaktas är att utövande konstnärer har en rätt till skälig ersättning vid uthyrning av ljudupptagningar som de inte kan avtala bort och att de normalt inte överlåter sin rätt till de övriga ersättningarna till framställaren. Tanken är alltså att konstnärerna inte ska bli dubbelkompenserade, utan enbart ska få kompensation för sådana utnyttjanden där bara framställaren annars skulle ha fått ersättning. En möjlig lösning för att åstadkomma en sådan ordning, och samtidigt ta hänsyn till att överlåtelseavtalen i de enskilda fallen kan se olika ut, är att ange att endast intäkter från sådana förfoganden som den utövande konstnären annars inte får ersättning för ska beaktas. Detta skulle dock kunna leda till en reglering som är svår att tillämpa. Eftersom direktivet tydligt anger vilka intäkter som inte ska beaktas, skulle det också kunna medföra att den svenska lösningen kom att avvika från vad som gäller i övriga medlemsstater. Bestämmelserna bör därför utformas på så sätt att det uttryckligen anges vilka intäkter som inte ska omfattas vid beräkningen av tilläggsersättningen.

Tilläggsersättningen ska förvaltas kollektivt, men direktivet ger inga närmare föreskrifter om hur den kollektiva förvaltningen ska utformas. De ersättningar som i dag regleras i upphovsrättslagen och som är föremål för obligatorisk kollektiv förvaltning hanteras av en organisation som företräder ett flertal svenska upphovsmän på området. Motsvarande krav gäller för att en organisation ska vara behörig att ingå avtal med avtalslicensverkan. Vissa ändringar av dessa bestämmelser föreslås i betänkandet *Avtalad upphovsrätt* (SOU 2010:24) som för närvarande bereds i Justitiedepartementet. Det saknas skäl att utforma de nu aktuella bestämmelserna på något annat sätt än vad som gäller för förvaltningen av övriga ersättningar. En organisation som ska hantera tilläggsersättning bör därför uppfylla samma krav som de som sluter avtal med avtalslicensverkan och hanterar övriga ersättningar. Den utformning de bestämmelserna slutligen får bör få genomslag även vad gäller tilläggsersättningen till ut-

övande konstnärer. I denna promemoria föreslås dock tills vidare att de nya bestämmelserna om förvaltningen av tilläggsersättningen utformas på samma sätt som de befintliga bestämmelserna.

De behöriga organisationerna bör ha i uppgift att samla in tilläggsersättningen och fördela den mellan de ersättningsberättigade konstnärerna. I enlighet med vad direktivet anger bör vidare framställare vara skyldiga att på begäran från organisationen lämna sådan information om utnyttjandet av upptagningen som krävs för att ersättningen ska kunna beräknas.

Enligt direktivet ges medlemsstaterna möjlighet att helt eller delvis undanta s.k. mikroföretag, dvs. mindre företag, från skyldigheten att betala tilläggsersättning (skäl 12). Även sådana mindre producentföretag får intäkter till följd av den förlängda skyddstiden. I de företagen härrör inkomsterna normalt bara i begränsad utsträckning från ljudupptagningar som är äldre än 50 år. Själva administrationen av ersättningen skulle därmed kunna bli kostsam i förhållande till intäkterna. Detta är dock inte ett tillräckligt skäl för att utövande konstnärer vars rätt utnyttjas av mikroföretag ska bli utan ersättning, särskilt inte i ljuset av direktivets uttryckliga syfte att förbättra situationen för konstnärerna. Det bör därför inte göras några undantag från ersättningsskyldigheten.

Direktivets bestämmelser är inte begränsade till ljudupptagningar av musik. Ljudupptagningar av alla typer av framföranden, t.ex. ljudböcker, bör därmed omfattas av de nya bestämmelserna. De kan dock väntas få störst praktisk betydelse för utövande konstnärer och framställare inom musikområdet.

Beräkning av royalty

En del artister som medverkar på ljudupptagningar överlåter sina rättigheter mot regelbundet återkommande betalning, t.ex. baserad på viss andel av försäljning av exemplar, s.k. royalty. För dessa innebär en förlängning av skyddstiden också en förläng-

ning av den tid under vilken ersättning utbetalas, under förutsättning att överlåtelseavtalet fortsätter att gälla. De enskilda avtalen kan vara utformade på så sätt att konstnären får ett förskott på royalt, och därefter har rätt till ytterligare ersättning när förskottet tjänats in och övriga eventuella avtalsenliga avdrag gjorts. För att dessa artister fullt ut ska kunna dra nytta av förlängningen innehåller direktivet bestämmelser om en ”nollställning” av sådana avtal (skäl 14). Enligt direktivet ska inga förskottsbetalningar eller andra poster som anges i avtalet avräknas vid royalt för ljudupptagningar som är äldre än 50 år (artikel 1.2). Direktivets bestämmelser bör också i denna del genomföras genom att regler av detta innehåll förs in i upphovsrättslagen. De bör i princip utformas på samma sätt som bestämmelserna om tilläggsersättning (se ovan). Till skillnad från vad som gäller för tilläggsersättningen anger direktivet dock inte att de nu aktuella bestämmelserna ska vara tvingande. Eftersom parterna fritt kan avtala om övriga villkor för royaltysättningen och storleken på denna, framstår en tvingande ordning inte heller som lämplig. För framtida avtal skulle bestämmelserna lätt kunna sättas ur spel, t.ex. genom lägre ersättningsnivåer för upptagningar äldre än 50 år. Tvingande bestämmelser skulle också vid redan befintliga avtal kunna vara till nackdel för konstnären. Sådana bestämmelser riskerar att försvåra överenskommelser om utbetalningar av ytterligare förskott vid utnyttjanden av äldre upptagningar. Bestämmelserna bör därför, enligt grundprincipen i upphovsrättslagen, vara dispositiva.

Direktivet lämnar öppet för medlemsstaterna att bestämma att royaltavtal som ingåtts före den 1 november 2013 kan omförhandlas till förmån för utövande konstnärer efter att 50 år förflutit (artikel 1.4). Syftet är att möjliggöra för medlemsstaterna att införa regler som ytterligare stärker konstnärernas position i förhållande till framställarna. Det ligger nära till hands att anta att bestämmelserna i första hand avser att motverka avtalsvillkor som framstår som oskäligen för den utövande konstnären. För svenskt vidkommande kan konstateras att det redan med nuvarande ordning finns möjlighet att komma till

rätta med sådana villkor. Bestämmelserna i avtalslagen är tillämpliga också på denna typ av avtal. Av dessa följer bl.a. att avtalsvillkor får jämkas eller lämnas utan avseende om villkoret är oskäligt med hänsyn till avtalets innehåll, omständigheterna vid avtalets tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt. Som utgångspunkt ger direktivets bestämmelser om beräkning av royalty för upptagningar som är äldre än 50 år också en fördel för de utövande konstnärerna, utöver vad som följer av förlängningen av skyddstiden. Det framstår inte som motiverat att dessutom öppna en möjlighet till omförhandlingar av avtalen enbart på konstnärens initiativ.

Hävningsrätt för utövande konstnärer

För att rättigheter som överlåtits från en utövande konstnär till en framställare så långt som möjligt ska utnyttjas föreskriver direktivet att en konstnär under vissa förutsättningar ska ha rätt att säga upp ett sådant avtal och återfå sina rättigheter (artikel 1.2 c). Den hävning av avtalet som det i praktiken är fråga om ska kunna ske om inte framställaren tillhandahåller upptagningen på begäran, t.ex. via internet, *och* bjuder ut den till försäljning i ett tillräckligt antal fysiska exemplar. Hävningsrätten gäller avtal som avser upptagningar äldre än 50 år. Som ytterligare förutsättningar föreskriver direktivet att den utövande konstnären ska ha meddelat framställaren sin avsikt att säga upp avtalet och att framställaren inte inom ett år efter ett sådant meddelande tillgängliggjort upptagningen för allmänheten. Hävningsrätten ska enligt direktivet inte kunna avtalas bort.

Det finns inga bestämmelser i upphovsrättslagen som motsvarar vad som föreskrivs i direktivet. Direktivet bör också i denna del genomföras genom att nya regler förs in i upphovsrättslagen i anslutning till övriga nya bestämmelser om utövande konstnärers rättigheter. Den utövande konstnären bör ges en rätt att häva avtal avseende upptagningar som är äldre än 50 år om framställaren inte utnyttjar upptagningen på det sätt som

beskrivs ovan, trots att konstnären uppmanat framställaren att göra detta.

Konsekvensen av att avtalet hävs ska enligt direktivet vara att den utövande konstnären får tillbaka sina rättigheter. Den ersättning som konstnären fått enligt avtalet ska inte återgå. Det bör därmed införas en bestämmelse om att den utövande konstnären ska ha rätt att behålla mottagen ersättning även om avtalet hävs (jfr bestämmelserna om utgivningsplikt och hävningsrätt i 33 och 34 §§ upphovsrättslagen).

Vad gäller den inte helt ovanliga situationen att en ljudupptagning avser ett framförande av flera utövande konstnärer, anges i direktivet att avtalen ska få sägas upp i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning. Frågan överlämnas alltså till nationell rätt. Upphovsrättslagens bestämmelser om gemensam upphovsrätt (6 §) gäller även för utövande konstnärer, vilket ofta innebär att de endast kan förfoga över upptagningen gemensamt. Även i ett sådant fall är dock den utövande konstnären fri att överlåta sin andel till någon annan och därmed även att häva ett sådant avtal. Om flera utövande konstnärer deltagit på en upptagning och var och en av dem skulle kunna häva sitt överlåtelseavtal, skulle konsekvensen alltså bli att framställaren fortfarande har kvar övriga medverkandes rättigheter. Detta skulle – tvärtemot vad direktivet syftar till – kunna leda till att ingen kan utnyttja upptagningen. I dessa situationer bör därför de utövande konstnärerna endast gemensamt kunna utnyttja hävningsrätten. En sådan ordning skapar också bättre förutsättningar för att de utövande konstnärerna i ett tidigt skede enas kring det fortsatta utnyttjandet av upptagningen. Har flera konstnärer överlåtit sina rättigheter till framställaren, bör alltså samtliga avtal hävas samtidigt. För att underlätta den praktiska hanteringen av en hävning för såväl konstnärer som framställare bör då även uppmaningen till framställaren lämnas gemensamt av konstnärerna.

Av direktivet följer slutligen att framställarens rätt till upptagningen ska upphöra att gälla om avtalet sägs upp. Detta innebär att en framställares rätt i praktiken kan variera i tid och

att skyddstiden inte är absolut. Sådana i tiden villkorade rättigheter förekommer inte i upphovsrättslagen. Direktivet bör i denna del genomföras genom att regler av denna innebörd tas in i anslutning till bestämmelserna om skyddstiden för framställares rättigheter i 46 § upphovsrättslagen.

4.2 Skyddstiden för musikaliska verk med text

Förslag: Skyddstiden för musikaliska verk med text, där musiken och texten skapats speciellt för verket, ska gälla till utgången av det sjuttionde året efter dödsåret för den sist avlidne av kompositören och textförfattaren.

Skälen för förslaget: Upphovsrätt till ett verk gäller som utgångspunkt till och med det sjuttionde året efter det år då upphovsmannen avled (43 §). För sådana musikaliska verk med text, där musik och text skapats för att användas tillsammans men de var för sig utgör självständiga verk skapade av olika upphovsmän gäller separata skyddstider för musiken och texten. I en del andra medlemsstater gäller en gemensam skyddstid för sådana verk, som löper från dödsdagen för den upphovsman som avled sist.

Genom direktivet harmoniseras skyddstiden för musikaliska verk med text. Skyddstiden för ett sådant verk ska upphöra 70 år efter dödsdagen för den sist avlidne av textförfattaren och kompositören (artikel 1.1). Direktivet reglerar inte frågan om gemensam upphovsrätt ska gälla för dessa verk och inte heller skyddstiden för de ingående individuella verken, dvs. för musik och text var för sig.

Direktivets bestämmelser kräver alltså för svensk del endast att särskilda bestämmelser införs vad gäller beräkningen av skyddstiden för musikaliska verk med text i sammansatt form. Särskilda regler för skyddstidens beräkning finns sedan tidigare när det gäller filmverk. Enligt dessa ska skyddstiden för ett

filmverk räknas från dödsåret för den sist avlidne av huvudregissören, manusförfattaren, dialogförfattaren och kompositören av musik som skapats speciellt för verket (43 §).

Direktivet i denna del bör genomföras genom att det införs en särskild reglering om beräkning av skyddstiden för musikalska verk med text. Skyddstiden för ett sådant verk bör gälla till utgången av det sjuttionde året efter dödsåret för den sist avlidne av kompositören och textförfattaren.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 november 2013. De nya bestämmelserna om skyddstid för ljudupptagningar ska inte tillämpas om skyddstiden för ljudupptagningen har löpt ut vid lagens ikraftträdande. De nya bestämmelserna om skyddstid för musikaliska verk med text ska inte tillämpas om skyddstiden för båda verken har löpt ut vid lagens ikraftträdande. De nya bestämmelserna om överlåtelse av rätt till ljudupptagning från en utövande konstnär till en framställare ska tillämpas också för överlåtelseavtal som ingåtts före ikraftträdandet. Efter det att skyddstiden för den utövande konstnärens rätt till upptagningen har löpt ut enligt äldre bestämmelser ska sådana överlåtelseavtal fortsätta att gälla, om inget annat uttryckligen har avtalats.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 2 i direktivet ska medlemsstaterna sätta i kraft de bestämmelser och lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 1 november 2013. De nya bestämmelserna bör kunna träda i kraft den dagen.

Enligt artikel 1.3 ska de nya bestämmelserna avseende skyddstiden för ljudupptagningar (och övriga bestämmelser med anknytning till ljudupptagningar) gälla om den utövande konstnären och framställaren omfattas av skydd den 1 november

2013. Ljudupptagningar som har förlorat sitt skydd vid ikraftträdandet omfattas inte.

På motsvarande sätt ska enligt samma artikel de nya bestämmelserna om skyddstiden för musikaliska verk med text gälla sådana verk där musiken eller texten omfattas av skydd den 1 november 2013. De nya bestämmelserna ska alltså omfatta musikaliska verk med text, om inte skyddstiden för både musiken och texten har löpt ut vid ikraftträdandet.

I enlighet med den allmänna principen inom upphovsrätten ska de nya reglerna alltså som utgångspunkt tillämpas också på verk och prestationer som tillkommit före ikraftträdandet. Detta gäller utan att det särskilt anges i en övergångsbestämmelse. I enlighet med direktivet bör dock anges att de nya bestämmelserna inte tillämpas på sådana ljudupptagningar eller, i fråga om musikaliska verk med text, sådana verk där skyddstiden för ljudupptagningen respektive skyddstiden för såväl musik som text löpt ut då lagen träder i kraft.

Nya bestämmelser i upphovsrättslagen tillämpas normalt inte när det gäller åtgärder som vidtagits eller rättigheter som förvärvats före ikraftträdandet. Detta innebär bl.a. att redan ingångna avtal inte påverkas av ändringar i upphovsrättslagen. De föreslagna bestämmelserna om överlåtelse av rätt till ljudupptagningar (45 a–d §§) från konstnären till framställaren ska dock i enlighet med direktivet omfatta även överlåtelseavtal som ingåtts före ikraftträdandet. En konsekvens av detta är att bestämmelserna omedelbart får genomslag. Enligt artikel 1.4 ska också överlåtelseavtal som har ingåtts före ikraftträdandet ha fortsatt verkan efter det att skyddstiden enligt äldre bestämmelser löpt ut, om det inte finns tydliga uppgifter om motsatsen i avtal. I varje fall av tydlighetsskäl bör det införas övergångsbestämmelser med denna innebörd.

6 Konsekvenser

Bedömning: Förslagen om förlängd skyddstid för ljudupptagningar samt om särskilda regler för beräkningen av skyddstiden för musikaliska verk med text bedöms kunna medföra en viss kostnadsökning för såväl näringsidkare som konsumenter. För vissa grupper av upphovsmän och utövande konstnärer kan det medföra ett visst intäktsbortfall. Framställare samt vissa utövande konstnärer och upphovsmän bedöms i motsvarande mån få ökade intäkter.

Konsekvenserna för det allmänna bedöms bli mycket begränsade.

Skälen för bedömningen: Att skyddstiden för ljudupptagningar förlängs innebär att den som framöver vill använda en ljudupptagning under ytterligare 20 år kommer att vara beroende av tillstånd från rättighetshavaren. Sådana tillstånd förutsätter i sin tur ofta att ersättning betalas för utnyttjandet. Med denna utgångspunkt innebär en förlängning av skyddstiden en kostnadsökning för dem som använder sig av ljudupptagningar i sin näringsverksamhet och ytterst därmed även för konsumenter. Detsamma gäller reglerna om beräkningen av skyddstiden för musikaliska verk med text, som innebär en förlängning av skyddstiden för det verk vars upphovsman avlidit först.

Hur stora kostnadsökningar det kan komma att handla om är svårt att uppskatta och beror på vilket sätt som rättighetshavarna väljer att låta skyddstidsförlängningen få genomslag. Det är nämligen inte självklart att möjligheten att under en längre tid ta

betalt för varje enskild upptagning alltid måste leda till ökade kostnader för användarna. Upphovsrättsliga licenser är ofta generella på det sättet att användaren betalar en viss ersättning för möjligheten att kunna använda sig av musik i allmänhet. Inte minst gäller detta licenser för olika former av offentliga framföranden. Det är inte givet att en förlängning av skyddstiden måste påverka storleken på dessa licensersättningar. Om, å andra sidan, så inte blir fallet blir resultatet att fler rättighetshavare än tidigare ska vara med och dela på en oförändrad ersättning. Detta skulle innebära en omfördelning av ersättning mellan rättighetshavarna där t.ex. ersättningen för nyare ljudupptagningar skulle kunna bli lägre framöver. Vad däremot gäller de användare som betalar ersättning grundat på de specifika verk och upptagningar som används i verksamheten kommer förslaget innebära kostnadsökningar om licensvillkoren i övrigt är oförändrade. Denna kostnadsökning kan antas slå igenom även i konsumentledet. Hur stora eventuella kostnadsökningar kan bli styrs av de enskilda avtalen, men också av hur stor andel äldre upptagningar som används i det enskilda fallet. Det är därför inte möjligt att göra någon generell uppskattning av dessa kostnadsökningar.

Förlängningen av skyddstiden för ljudupptagningar kommer också att påverka de näringsidkare vars verksamhet går ut på att återutge ljudupptagningar efter det att skyddstiden löpt ut. Möjligheten till sådana fria utnyttjanden kommer att minska. Samtidigt är den som vill utnyttja en ljudupptagning av t.ex. musik inte bara beroende av tillstånd från utövande konstnärer och framställare. Om upptagningen t.ex. avser ett nyare musikaliskt verk behövs också tillstånd från upphovsmannen, vars skyddstid är betydligt längre. Andelen upptagningar som utan den nu föreslagna förlängningen skulle vara helt fria att utnyttja är förmodligen relativt begränsad.

De särskilda obligationsrättsliga regler som nu införs till förmån för utövande konstnärer i relation till framställare är avsedda att leda till en rimlig fördelning mellan utövande konstnärer och framställare av den intäktsökning som förlängningen

av skyddstiden medför. Tilläggsersättningen, som beräknas som en viss andel av framställarens intäkter från en ljudupptagning, kan medföra att ljudupptagningar med låg vinstmarginal inte längre är lönsamma för framställaren att ge ut efter den tidpunkt då rätten till tilläggsersättning inträder (dvs. då upptagningen är äldre än 50 år).

Det kan slutligen konstateras att staten, kommuner och landsting också kan ingå avtal om utnyttjande av musikaliska verk och ljudupptagningar i olika sammanhang inom verksamheten. På så sätt kan även det allmänna komma att beröras av de föreslagna ändringarna. Detta bedöms dock inte medföra någon nämnvärd kostnadsökning.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

4 kap. Upphovsrättens giltighetstid

43 § Upphovsrätt till ett verk gäller *till* utgången av sjuttionde året efter det år då upphovsmannen avled eller, i fråga om verk som avses i 6 §, efter den sist avlidne upphovsmannens dödsår.

I stället för vad som anges i första stycket gäller upphovsrätt till

1. ett filmverk, till utgången av sjuttionde året efter dödsåret för den sist avlidne av huvudregissören, manusförfattaren, dialogförfattaren och kompositören av musik som skapats speciellt för verket, och

2. ett musikaliskt verk med text, till utgången av sjuttionde året efter dödsåret för den sist avlidne av kompositören och textförfattaren, om musik och text skapats speciellt för verket.

Paragrafen innehåller regler om den upphovsrättsliga skyddstiden. Ändringarna i paragrafen genomför artikel 1.1 i direktivet. Frågan behandlas i avsnitt 4.2.

Den sista meningen i paragrafen flyttas till en första punkt i ett nytt *andra stycke*. Andra stycket reglerar en särskild beräkning av skyddstiden i två fall. I en andra punkt i stycket införs nya regler för beräkningen av skyddstiden för musikaliska verk med text. För att bestämmelsen ska vara tillämplig krävs att både musik och text skapats speciellt för verket. Detta innebär att bidragen ska vara skapade just i syftet att användas tillsammans. I dessa fall räknas skyddstiden från dödsåret för den sist avlidne av den som komponerat musiken och den som skrivit

texten. Har flera personer deltagit som antingen kompositörer eller textförfattare eller båda delarna, räknas skyddstiden från dödsåret för den sist avlidne av dessa. Under skyddstiden åtnjuter musiken och texten skydd i sammansatt form. De bidragande upphovsmännen har samma möjlighet som tidigare att förfoga över de enskilda delarna. Bestämmelsen påverkar inte heller skyddstiden för de ingående självständiga verken. Detta innebär t.ex. att en text, vars upphovsman avled för mer än 70 år sedan, kan användas fritt som fristående verk på samma sätt som enligt nuvarande ordning. Om skyddstiden för det musikaliska verket ännu inte löpt ut, är texten däremot fortfarande upphovsrättsligt skyddad när den används tillsammans med musiken. I ett sådant fall kan effekten alltså bli att texten, eller musiken, kan få en skyddstid som överstiger vad som gäller enligt huvudregeln om 70 år från det år då upphovsmannen avled.

5 kap. Vissa upphovsrätten närstående rättigheter

Utövande konstnärer

45 § En utövande konstnär har, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, en uteslutande rätt att förfoga över sitt framförande av ett litterärt eller konstnärligt verk eller ett uttryck av folklöre genom att

1. ta upp framförandet på en grammofonskiva, en film eller en annan anordning, genom vilken det kan återges,
2. framställa exemplar av en upptagning av framförandet, och
3. göra framförandet eller en upptagning av det tillgängligt för allmänheten.

De rättigheter som avses i första stycket 2 och 3 gäller *till* utgången av femtionde året efter det år då framförandet gjordes. Om upptagningen har getts ut eller offentliggjorts inom femtio år från framförandet *gäller rättigheterna i stället till utgången av det femtionde, eller för ljudupptagningar sjuttionde, året efter det år då upptagningen först gavs ut eller offentliggjordes.*

Bestämmelserna i 2 § andra–fjärde styckena, 3, 6–9, 11–12, 16, 17, 21, 22, 25–26 b, 26 e, 26 k–26 m och 27–29 §§, 39 § första

meningen samt i 41, 42, 42 a, 42 c, 42 d, 42 f och 42 g §§ ska tillämpas i fråga om framföranden som avses i denna paragraf.

När ett exemplar av en upptagning enligt denna paragraf med den utövande konstnärens samtycke har överlåtits inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får exemplaret spridas vidare.

Fjärde stycket ger inte rätt att tillhandahålla allmänheten

1. exemplar av en upptagning genom uthyrning eller andra jämförliga rättshandlingar, eller

2. exemplar av en film eller annan anordning på vilken rörliga bilder tagits upp genom utlåning.

Paragrafen innehåller regler om närstående rättigheter för utövande konstnärer. Ändringarna i paragrafen genomför artikel 1.2 a i direktivet. Frågan behandlas i avsnitt 4.1.

I *andra stycket* införs en längre skyddstid för utövande konstnärers rätt i vissa fall. Den längre skyddstiden gäller endast framföranden som tagits upp på en ljudupptagning. Med ljudupptagning avses en inspelning av enbart ljud. Upptagningen kan avse olika former av framföranden av litterära eller konstnärliga verk, t.ex. inspelning av ett framförande av ett musikstycke eller av en uppläsning av en bok. Enligt bestämmelsen krävs också att ljudupptagningen getts ut eller offentliggjorts inom femtio år från framförandet. I sådana fall är upptagningen skyddad i sjuttio år efter det år då upptagningen först gavs ut eller offentliggjordes. För upptagningar av rörliga bilder och för sådana upptagningar som inte getts ut eller offentliggjorts inom nämnda tid är bestämmelserna oförändrade.

45 a § Om en utövande konstnär till en framställare av ljudupptagningar har överlåtits sin rätt till en ljudupptagning av ett framförande enligt 45 § mot en engångsersättning, har konstnären rätt till särskild ersättning av framställaren (tilläggsersättning) för varje år som följer på det femtionde året efter det år då upptagningen först gavs ut eller, om den inte getts ut, det år då den först offentliggjordes. Om två eller flera konstnärer som har rätt till tilläggsersättning samverkat vid framförandet, tillkommer ersättningen dem gemensamt.

Tilläggsersättningen ska uppgå till tjugo procent av de intäkter som framställaren haft till följd av dennes rätt att utnyttja

upptagningen. Framställarens intäkter enligt 26 k-m och 47 §§ och från uthyrning av upptagningen ska dock inte omfattas.

Ett avtalsvillkor som inskränker konstnärens rätt enligt denna paragraf är ogiltigt.

I paragrafen, som är ny, regleras sådan tilläggsersättning som en utövande konstnär vars framförande tagits upp på en ljudupptagning i vissa fall har rätt till. Paragrafen genomför delvis artikel 1.2 c i direktivet. Frågan behandlas i avsnitt 4.1.

Av första stycket framgår att rätten till tilläggsersättning gäller om den utövande konstnären har överlåtit sin rätt enligt 45 § till en ljudupptagning. Genom hänvisningen till 45 § klargörs att det är den ensamrätt till upptagningen som följer av den paragrafen som ska ha överlåtit. Att konstnären behåller sin rätt till ersättning enligt t.ex. 47 § saknar alltså betydelse. Begreppet överlåtelse omfattar både fullständiga rättighetsöverlåtelser och upplåtelser av nyttjanderätt (jfr prop. 1996/97:129 s. 15). Ersättningsrätten gäller alltså även vid olika former av licensavtal. Ersättningsrätten förutsätter att överlåtelse sker till en framställare av ljudupptagningar. Har konstnären överlåtit rätten till någon annan, kan rättigheterna enligt bestämmelsen alltså inte göras gällande.

Bestämmelsen tar sikte på överlåtelser som sker i utbyte mot en engångsersättning. Vad som avses är sådana avtal där den utövande konstnären får en engångssumma för sin medverkan i ett inspelat framförande men därefter inte någon ytterligare ersättning från framställaren, samtidigt som framställaren ges rätt att utnyttja konstnärens rätt till upptagningen. Utövande konstnärer som får royalty för sin medverkan på en inspelning omfattas inte av tilläggsersättningen. Den situationen regleras i 45 c §.

Om fler än en konstnär som är berättigad till tilläggsersättning deltagit i framförandet, tillkommer ersättningen konstnärerna gemensamt. Tilläggsersättningen ska alltså fördelas mellan dessa och de har tillsammans rätt till 20 procent av framställarens intäkter (jfr tredje stycket). Hur fördelningen ska ske

regleras däremot inte. Detta får i stället avgöras utifrån sedvanliga fördelningsprinciper.

Rätten till ersättning gäller bara för utnyttjande av upptagningar som är äldre än femtio år. Bestämmelsen är utformad på samma sätt som bestämmelsen om beräkningen av skyddstiden för framställarens rätt till upptagningen (46 §). Tiden börjar alltså alltid löpa från utgivningen, om upptagningen har getts ut. Detta sätt att beräkna skyddstiden skiljer sig från vad som gäller för den utövande konstnärens egen rätt enligt 45 §. Eftersom skyddstiden för framställarens rätt till upptagningen därmed kan vara längre än för den utövande konstnärens rätt, kan mer än 50 år av konstnärens skyddstid ha förflutit när ersättningsrätten inträder. Ersättningsrätten förutsätter samtidigt att konstnärens ursprungliga rättigheter fortfarande kan göras gällande, vilket innebär att den tid under vilken den utövande konstnären har rätt till tilläggsersättning kan bli kortare än 20 år. Att tilläggsersättningen gäller för varje år som följer på det femtionde året innebär att konstnären efter att 50 år har gått har rätt till sådan ersättning varje år.

Av *andra stycket* framgår att tilläggsersättningen ska uppgå till 20 procent av de intäkter som framställaren haft till följd av dennes rätt att utnyttja upptagningen. Därmed omfattas både framställarens intäkter från egna utnyttjanden och sådana intäkter som framställaren haft till följd av att rätten överlåtits till någon annan.

Framställaren får inte göra några avdrag för sina eventuella kostnader.

Vissa av de intäkter som framställaren har haft från utnyttjanden av upptagningen ska inte omfattas, nämligen sådana intäkter som konstnären typiskt sett får jämte framställaren. Detta gäller framställarens ersättning för kopiering för privat bruk (26 k–m §§), ersättning enligt de s.k. tvångslicensbestämmelserna i 47 § och för uthyrning av upptagningen. Dessa intäkter är alltså undantagna och ska inte räknas med i det belopp som utgör underlag för konstnärens ersättning.

Av tredje stycket följer att konstnärens rätt enligt paragrafen inte är möjlig att inskränka genom avtal.

45 b § Endast en organisation som företräder ett flertal svenska utövande konstnärer på området får kräva in tilläggsersättning enligt 45 a §. Organisationen ska kräva in ersättningen och fördela den mellan de ersättningsberättigade, efter avdrag för skälig ersättning till organisationen för dess omkostnader.

Framställaren ska på begäran av organisationen lämna det underlag som krävs för att ersättningen ska kunna beräknas.

I paragrafen, som är ny, regleras förvaltningen av tilläggsersättningen. Paragrafen genomför delvis artikel 1.2 c i direktivet. Frågan behandlas i avsnitt 4.1.

Bestämmelserna är utformade i nära anslutning till vad som gäller för förvaltningen av privatkopieringsersättning (26 m §) och följerrättsersättning (26 p §).

Krav på ersättning kan enligt första stycket endast göras gällande av en organisation som företräder ett flertal svenska utövande konstnärer på området. Konstnären kan alltså inte själv göra gällande sin ersättningsrätt i förhållande till framställaren. Denna rätt tillkommer endast organisationen. Kravet för att en organisation ska vara behörig att kräva in ersättningen är utformat på samma sätt som kravet för en organisation som inkasserar följerrättsersättning. Det innebär att förvaltningen inte är monopoliserad. Fler än en organisation kan alltså i och för sig vara behörig att kräva in ersättningen. En framställare som utgett ersättning till en sådan organisation har dock fullgjort sina förpliktelser enligt bestämmelserna och en annan behörig organisation kan därför inte kräva in ytterligare ersättning för samma utnyttjanden. Organisationen åläggs vidare en skyldighet att kräva in ersättningen och att fördela den mellan de ersättningsberättigade. Det innebär att om flera konstnärer som har rätt till tilläggsersättning deltagit på upptagningen så ska beloppet fördelas mellan dem (jfr kommentaren till 45 a §). Om bara en konstnär har rätt till tilläggsersättning, ska hela beloppet

betalas ut till denne. Organisationens skyldigheter gäller oavsett om den ersättningsberättigade konstnären i ett enskilt fall är medlem i en organisation eller inte.

Av *andra stycket* följer att framställaren på begäran av organisationen ska lämna ett sådant underlag som krävs för att kunna beräkna tilläggsersättningen. Vilket underlag som ska lämnas måste avgöras från fall till fall och kan variera beroende på hur upptagningen utnyttjats. Som utgångspunkt torde krävas att framställaren redovisar de intäkter denne haft till följd av att upptagningen utnyttjats samt de förfoganden, och omfattningen av dessa, som intäkterna härrör från.

45 c § Om en utövande konstnär till en framställare av ljudupptagningar har överlåtit sin rätt till en ljudupptagning av ett framförande enligt 45 § mot återkommande betalning, har konstnären, efter det femtionde året efter det år då upptagningen först gavs ut eller, om den inte getts ut, det år då den först offentliggjordes, rätt till sådan betalning utan avräkning för förskott eller något annat som enligt avtalet ska avräknas.

Paragrafen, som är ny, innehåller särskilda bestämmelser om ersättning vid s.k. royaltyavtal. Paragrafen genomför delvis artikel 1.2 c i direktivet. Frågan behandlas i avsnitt 4.1.

Av paragrafen framgår att en utövande konstnär som har överlåtit sin rätt till en ljudupptagning av ett framförande till en framställare mot en återkommande betalning har rätt att få sådan ersättning utan några avdrag när upptagningen är äldre än 50 år. I fråga om beräkningen av skyddstiden hänvisas till kommentaren till 45 a §. Royaltyersättning utgår normalt med visst belopp på t.ex. sålda exemplar av en ljudupptagning. Om det i ett avtal anges att det från ersättningen ska avräknas t.ex. tidigare utbetalda förskott eller andra belopp, får dessa villkor inte längre göras gällande när upptagningen är äldre än 50 år.

Bestämmelsen är dispositiv och kan alltså sättas ur spel genom avtal mellan parterna. För avtal som ingåtts innan bestämmelsen trätt i kraft innebär detta att parterna genom ett

nytt avtal t.ex. kan komma överens om att utbetalda förskott som ännu inte avräknats helt från royaltyn ska avräknas från den royalty som konstnären kan komma att få p.g.a. förlängningen av skyddstiden. För senare ingångna avtal, dvs. efter ikraftträdandet, gäller som utgångspunkt enligt paragrafen att villkor om avräkning för förskott eller andra avdrag endast är giltiga under 50 år. För att sätta bestämmelsen ur spel krävs därför att parterna uttryckligen avtalat om vad som ska gälla efter denna tid, t.ex. genom att ange att bestämmelsen inte ska tillämpas på avtalet.

45 d § Om en utövande konstnär till en framställare av ljudupptagningar har överlåtit sin rätt till en ljudupptagning av ett framförande enligt 45 §, har konstnären rätt att häva avtalet om

1. mer än femtio år gått sedan utgången av det år då upptagningen först gavs ut eller, om den inte getts ut, det år då den först offentliggjordes,

2. framställaren inte bjuder ut upptagningen till försäljning i tillräckligt antal exemplar och överför den till allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till den från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer, och

3. konstnären uppmanat framställaren att göra upptagningen tillgänglig för allmänheten på de sätt som anges i 2 och framställaren inte inom ett år från uppmaningen gör detta.

Om två eller flera konstnärer har samverkat vid framförandet och överlåtit sin rätt till upptagningen till framställaren, kan de endast gemensamt lämna uppmaning och hävningsförklaring.

Hävs avtalet har konstnären rätt att behålla mottagen ersättning.

Ett avtalsvillkor som inskränker konstnärens rätt enligt denna paragraf är ogiltigt.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om utövande konstnärers hävningsrätt. Paragrafen genomför delvis artikel 1.2 c i direktivet. Frågan behandlas i avsnitt 4.1.

I första stycket regleras de allmänna förutsättningarna för att en utövande konstnär ska kunna häva ett avtal genom vilket konstnären överlåtit rätten till en ljudupptagning till en framställare. Bestämmelsen syftar till att konstnären själv ska kunna utnyttja äldre ljudupptagningar om framställaren, trots en upp-

maning, inte ser till att de utnyttjas i så hög utsträckning som möjligt.

Av första punkten följer att hävningsrätten endast gäller avtal som avser ljudupptagningar som är äldre än femtio år. För att ett avtal ska kunna hävas krävs alltså att mer än 50 år av framställarens skyddstid har gått. I fråga om beräkningen av skyddstiden hänvisas till kommentaren till 45 a §.

Enligt andra punkten krävs vidare för att konstnären ska ha rätt att häva avtalet att framställaren inte bjuder ut upptagningen till försäljning i ett tillräckligt antal exemplar och överför den till allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till den från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer. Det är alltså tillräckligt att framställaren försummar att utnyttja upptagningen på något av dessa sätt. Bedömningen av om framställaren bjuder ut en upptagning till försäljning i ett tillräckligt antal exemplar måste göras utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet. Avgörande är om efterfrågan på den aktuella upptagningen möts på ett rimligt sätt genom de utbudna exemplaren. I detta ligger också att försäljningen måste ha en viss varaktighet, dvs. att framställaren inte endast under en begränsad period bjuder ut upptagningen till försäljning. Har framställaren i avtalet åtagit sig att bjuda ut ett visst antal exemplar, kan det utgöra en vägledning i bedömningen av vad som ska anses utgöra ett tillräckligt antal. I det enskilda fallet kan dock vad som ska anses utgöra ett tillräckligt antal exemplar såväl överstiga som understiga vad framställaren utfäst i avtalet. Med att verket överförs till allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till det från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer avses olika former av tillhandahållanden på begäran, t.ex. via internet (jfr 2 §).

Slutligen krävs för att konstnären ska få häva avtalet, enligt tredje punkten, att konstnären uppmanat framställaren att göra upptagningen tillgänglig på de sätt som anges i andra punkten, dvs. genom att bjuda ut upptagningen till försäljning och överföra den till allmänheten så som anges där. Efter en sådan uppmaning har framställaren ett år på sig att göra detta. Om

framställaren försummar att göra upptagningen tillgänglig på något av de sätt som krävs, kan konstnären därefter häva avtalet.

I *andra stycket* regleras vad som gäller då fler än en utövande konstnär har deltagit på en upptagning och överlåtit sina rättigheter till framställaren. För att undvika de svårigheter som skulle kunna uppstå om vissa av dessa konstnärer återfått sina rättigheter samtidigt som framställaren har kvar övrigas rättigheter, krävs att konstnärerna lämnar uppmaningen och utövar hävningsrätten gemensamt. Samtliga måste alltså stå bakom uppmaningen respektive hävningsförklaringen. Detta gäller även om de medverkande konstnärerna överlåtit sin rätt till framställaren genom individuella avtal. Uppmaningen och hävningsförklaringen måste då avse samtliga avtal genom vilka konstnärerna överlåtit sin rätt till det upptagna framförandet till framställaren.

Av *tredje stycket* följer att en utövande konstnär som hävt ett avtal har rätt att behålla sådan ersättning som framställaren betalat fram till dess att avtalet hävs. Bestämmelsen får praktisk betydelse när det gäller ersättning som avser tid efter det att avtalet hävts. Konstnären är alltså inte skyldig att återbetala eventuella förskott. Verkan av en hävning är alltså densamma som enligt t.ex. 34 §. Även i övrigt har begreppet hävning samma betydelse som i de bestämmelserna.

Av *fjärde stycket* framgår att konstnärens rätt att häva avtalet enligt paragrafen inte kan avtalas bort. Bestämmelserna är alltså indispositiva.

Om avtalet hävs finns det inte längre något avtalsförhållande mellan konstnären och framställaren. En hävning av avtalet får i detta fall den ytterligare följden att framställarens rätt till upptagningen upphör. Regler om detta tas in i 46 § (se kommentaren nedan).

Framställare av ljud-eller bildupptagningar

46 § En framställare av upptagningar av ljud eller rörliga bilder har, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, en uteslutande rätt att förfoga över sin upptagning genom att

1. framställa exemplar av upptagningen, och
2. göra upptagningen tillgänglig för allmänheten.

De rättigheter som avses i första stycket gäller till dess femtio år har förflutit efter det år då upptagningen gjordes. Om en ljudupptagning ges ut inom denna tid, gäller rättigheterna i stället till utgången av det *sjuttionde* året efter det år då ljudupptagningen första gången gavs ut. Om ljudupptagningen inte ges ut under nämnda tid men offentliggörs under samma tid, gäller rättigheterna i stället till utgången av det *sjuttionde* året efter det år då ljudupptagningen först offentliggjordes. *Om ett avtal hävts enligt 45 d §, ska dock rättigheterna till ljudupptagningen upphöra att gälla.* Om en upptagning av rörliga bilder har getts ut eller offentliggjorts inom femtio år från upptagningen, gäller rättigheterna enligt första stycket till dess femtio år har förflutit efter det år då upptagningen av rörliga bilder först gavs ut eller offentliggjordes.

Bestämmelserna i 2 § andra–fjärde styckena, 6–9 §§, 11 § andra stycket, 11 a, 12, 16, 17, 21, 22, 25–26 b, 26 e, 26 k–26 m, 42 a, 42 c, 42 d och 42 g §§ ska tillämpas i fråga om upptagningar som avses i denna paragraf. Dessutom ska 42 f § tillämpas i fråga om andra upptagningar än sådana som avses i 47 §.

När ett exemplar av en upptagning enligt denna paragraf med framställarens samtycke har överlåtits inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får exemplaret spridas vidare.

Fjärde stycket ger inte rätt att tillhandahålla allmänheten

1. exemplar av en upptagning genom uthyrning eller andra jämförbara rättshandlingar, eller
2. exemplar av en film eller annan anordning på vilken rörliga bilder tagits upp genom utlåning.

Paragrafen innehåller regler om framställares rättigheter. Ändringarna i paragrafen genomför artikel 1.2 b och delvis artikel 1.2 c i direktivet. Frågan behandlas i avsnitt 4.1.

I *andra stycket* införs en längre skyddstid för framställarens rätt till en ljudupptagning i vissa fall. Den längre skyddstiden gäller endast om ljudupptagningen getts ut eller offentliggjorts inom femtio år efter det år då den framställdes. I sådana fall

gäller rättigheterna i 70 år efter det år då upptagningen gavs ut eller, om den inte getts ut, offentliggjordes. För upptagningar av rörliga bilder samt för sådana upptagningar som inte getts ut eller offentliggjorts inom nämnda tid är bestämmelserna oförändrade.

Den nya längre skyddstiden är inte absolut. Den upphör att gälla om ett avtal om överlåtelse hävts enligt bestämmelserna i 45 d § (se kommentaren till den paragrafen ovan). Har en sådan hävning skett kan framställaren, eller någon annan, alltså inte längre göra gällande några rättigheter till upptagningen med stöd av 46 §. Att rätten upphör har alltså samma verkan som att skyddstiden för den aktuella upptagningen löpt ut.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2013.
2. Den nya bestämmelsen i 43 § andra stycket 2 tillämpas inte om skyddstiden för både musik och text har löpt ut vid lagens ikraftträdande.
3. De nya bestämmelserna i 45 och 46 §§ tillämpas inte om skyddstiden har löpt ut vid lagens ikraftträdande.
4. Bestämmelserna i 45 a–d §§ tillämpas också på avtal om överlåtelse som har ingåtts före ikraftträdandet. Sådana avtal ska även anses fortsatt giltiga efter det att skyddstiden för den utövande konstnärens rätt enligt äldre bestämmelser löpt ut, om inget annat uttryckligen har avtalats.

Bestämmelserna träder enligt *punkt 1* i kraft den 1 november 2013.

I *punkt 2* regleras vilka musikaliska verk med text som ska omfattas av de nya skyddstidsbestämmelserna för sådana verk. En utgångspunkt när det gäller nya bestämmelser på upphovsrättsområdet är att de tillämpas också på verk och prestationer som tillkommit före ikraftträdandet. Av punkten 2 (och 3) följer att de nya bestämmelserna i vissa fall inte ska tillämpas på verk och prestationer som tillkommit före ikraftträdandet. Om något av de ingående enskilda verken fortfarande är skyddat vid ikraft-

trädandet, tillämpas den nya bestämmelsen i 43 §. Bestämmelsen tillämpas däremot inte om skyddstiden för både musik och text löpt ut vid denna tidpunkt. För de musikaliska verk med text där skyddstiden för antingen musiken eller texten löpt ut, kan skyddet återupplivas om det andra ingående verket fortfarande är skyddat. Det återupplivade skyddet gäller dock endast när de två verken utnyttjas tillsammans. Verket kan alltså även i fortsättningen fritt utnyttjas separat i andra sammanhang.

I *punkt 3* regleras vilka ljudupptagningar som ska omfattas av den nya längre skyddstiden för dessa prestationer. Bestämmelsen innebär att endast sådana ljudupptagningar som fortfarande är skyddade vid ikraftträdandet omfattas. Skyddet återupplivas alltså inte för ljudupptagningar vars skyddstid löpt ut.

I *punkt 4* finns särskilda bestämmelser om vad som ska gälla för tidigare ingångna avtal mellan utövande konstnärer och framställare av ljudupptagningar. Till att börja med ska sådana avtal omfattas av de nya obligationsrättsliga bestämmelserna som införs i 45 a–d §§. Det betyder att bestämmelserna griper in i och fyller ut även äldre avtal. Ett sådant avtal ska vidare fortsätta att gälla även under den tid som skyddstiden nu förlängs för den utövande konstnären, om inte annat uttryckligen avtalats. Detta innebär t.ex. att om en utövande konstnär överlätit sina rättigheter till en framställare utan särskild tidsbegränsning och utan att man uttryckligen berört frågan om vad som ska gälla för överlåtelsen för det fall skyddstiden skulle komma att förlängas, ska överlåtelsen anses omfatta den förlängda tid under vilken skyddet nu ska gälla.

Europaparlamentets och rådets
direktiv 2011/77/EU av den 27
september 2011 om ändring av
direktiv 2006/116/EG om skydds-
tiden för upphovsrätt och vissa
närstående rättigheter

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION, EUROPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

Having regard to the Treaty on the Functioning of the European Union, and in particular Articles 53(1), 62 and 114 thereof, med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 53.1, 62 och 114,

Having regard to the proposal from the European Commission, med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

Having regard to the opinion of the European Economic and Social Committee¹,

Acting in accordance with the ordinary legislative procedure²,

Whereas:

(1) Under Directive 2006/116/EC of the European Parliament and of the Council³, the term of protection for performers and producers of phonograms is 50 years.

(2) In the case of performers this period starts with the performance or, when the fixation of the performance is lawfully published or lawfully communicated to the public within 50 years after the performance is made, with the first such publication or the first such communication to the public, whichever is the earliest.

(3) For phonogram producers the period starts with the fixation of the phonogram or

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet², och

av följande skäl:

(1) Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/116/EG³ är skyddstiden för utövande konstnärer och fonogramframställare 50 år.

(2) För utövande konstnärer inleds skyddstiden vid framförandet eller, i fråga om upptagningar av ett framförande som lagligen ges ut eller lagligen offentliggörs inom 50 år efter framförandet, vid en första sådan utgivning eller ett första sådant offentliggörande, beroende på vilket som infaller först.

(3) För fonogramframställare inleds skyddstiden när upptagningen görs på ett

¹ OJ C 182, 4.8.2009, p. 36.

¹ EUT C 182, 4.8.2009, s. 36.

² Position of the European Parliament of 23 April 2009 (OJ C 184 E, 8.7.2010, p. 331) and Decision of the Council of 12 September 2011.

² Europaparlamentets ståndpunkt av den 23 april 2009 (EUT C 184 E, 8.7.2010, s. 331) och rådets beslut av den 12 september 2011.

³ OJ L 372, 27.12.2006, p. 12.

³ EUT L 372, 27.12.2006, s. 12.

its lawful publication within 50 years after fixation, or, if it is not so published, its lawful communication to the public within 50 years after fixation.

(4) The socially recognised importance of the creative contribution of performers should be reflected in a level of protection that acknowledges their creative and artistic contribution.

(5) Performers generally start their careers young and the current term of protection of 50 years applicable to fixations of performances often does not protect their performances for their entire lifetime. Therefore, some performers face an income gap at the end of their lifetime. In addition, performers are often unable to rely on their rights to prevent or restrict an objectionable use of their performances that may occur during their lifetime.

(6) The revenue derived from the exclusive rights of reproduction and making

fonogram eller när fonogrammet lagligen givits ut inom 50 år efter upptagningen, eller, om det inte givits ut på detta sätt, när det lagligen offentliggjorts inom 50 år efter upptagningen.

(4) Den socialt erkända betydelsen av utövande konstnärers kreativa bidrag bör speglas i en skyddsnivå som motsvarar deras kreativa och konstnärliga bidrag.

(5) Utövande konstnärer är i regel unga när de inleder sin karriär och den gällande skyddstiden på 50 år som är tillämplig på upptagningar av framföranden är ofta för kort för att skydda deras framföranden under hela deras livstid. En del utövande konstnärer drabbas därför av ett inkomstbortfall under slutet av sin livstid. Dessutom saknar utövande konstnärer ofta möjlighet att återropa sina rättigheter för att förhindra eller begränsa en tvivelaktig användning av deras framföranden som kan ske medan de ännu lever.

(6) Intäkter från ensamrätterna till mångfaldigande och tillgängliggörande, enligt

available, as provided for in Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society⁴, as well as fair compensation for reproductions for private use within the meaning of that Directive, and from the exclusive rights of distribution and rental within the meaning of Directive 2006/115/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on rental right and lending right and on certain rights related to copyright in the field of intellectual property⁵, should be available to performers for at least their lifetime.

(7) The term of protection for fixations of performances and for phonograms should therefore be extended to 70 years after the relevant event.

(8) The rights in the fixation of the performance should revert to the performer

Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället⁴, samt skälig ersättning för mångfaldigande för privat bruk i den mening som avses i det direktivet och intäkterna från ensamrätterna till spridning och uthyrning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/115/EG av den 12 december 2006 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter⁵, bör tillfalla utövande konstnärer åtminstone under deras livstid.

(7) Skyddstiden för upptagningar av framföranden och för fonogram bör därför förlängas till 70 år efter den relevanta händelsen.

(8) Rättigheterna till upptagningen av framförandet bör återgå till den utövande

⁴ OJ L 167, 22.6.2001, p. 10.

⁴ EGT L 167, 22.6.2001, s. 10.

⁵ OJ L 376, 27.12.2006, p. 28.

⁵ EUT L 376, 27.12.2006, s. 28.

if a phonogram producer refrains from offering for sale in sufficient quantity, within the meaning of the International Convention on the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organisations, copies of a phonogram which, but for the term extension, would be in the public domain, or refrains from making such a phonogram available to the public. That option should be available on expiry of a reasonable period of time for the phonogram producer to carry out both of these acts of exploitation. The rights of the phonogram producer in the phonogram should therefore expire, in order to avoid a situation in which these rights would coexist with those of the performer in the fixation of the performance while the latter rights are no longer transferred or assigned to the phonogram producer.

(9) Upon entering into a contractual relationship with a phonogram producer, performers normally have to transfer or assign to the phonogram producer their exclusive rights of

konstnären om en fonogramframställare inte saluför tillräckligt antal exemplar i den mening som avses i Internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag, av ett fonogram som utan en förlängning inte längre skulle skyddas av upphovsrätt, eller inte gör ett sådant fonogram tillgängligt för allmänheten. Det alternativet bör vara tillgängligt sedan fonogramframställaren har haft en rimlig tid på sig att utföra båda dessa former av utnyttjande. Därför bör fonogramframställarens rättigheter till fonogrammet upphöra, för att undvika en situation där dessa rättigheter skulle existera parallellt med den utövande konstnärens rättigheter till upptagningen av framförandet medan de senare rättigheterna inte längre överläts eller upplåts till fonogramframställaren.

(9) När utövande konstnärer ingår ett avtalsförhållande med en fonogramframställare måste de i regel överlåta eller upplåta sina ensamrätter till mångfaldigande, spridning, uthyrning och

reproduction, distribution, rental and making available of fixations of their performances. In exchange, some performers are paid an advance on royalties and enjoy payments only once the phonogram producer has recouped the initial advance and made any contractually defined deductions. Other performers transfer or assign their exclusive rights in return for a one-off payment (non-recurring remuneration). This is particularly the case for performers who play in the background and do not appear in the credits (non-featured performers) but sometimes also for performers who appear in the credits (featured performers).

(10) In order to ensure that performers who have transferred or assigned their exclusive rights to phonogram producers actually benefit from the term extension, a series of accompanying measures should be introduced.

(11) A first accompanying measure should be the imposition on phonogram producers of an obligation to

tillgängliggörande av upptagningarna till fonogramframställaren. I utbyte får en del av de utövande konstnärerna ett förskott på royalties och börjar få betalningar först sedan fonogramframställaren har tjänat in förskottet och gjort eventuella avtalsenliga avdrag. Andra utövande konstnärer överlåter eller upplåter sina ensamrätter mot en engångsbetalning (icke-återkommande betalning). Detta gäller särskilt utövande konstnärer som medverkar i bakgrunden och som inte omnämns i listan över medverkande ("icke-etablerade artister") men ibland även för utövande konstnärer som omnämns i listan över medverkande ("etablerade artister").

(10) En rad kompletterande åtgärder bör införas för att säkerställa att utövande konstnärer som har överlåtit eller upplåtit sina ensamrätter till fonogramframställare verkligen får nytta av förlängningen.

(11) En första kompletterande åtgärd bör vara åläggandet av en skyldighet för fonogramframställarna att minst en gång

set aside, at least once a year, a sum corresponding to 20 % of the revenue from the exclusive rights of distribution, reproduction and making available of phonograms. 'Revenue' means the revenue derived by the phonogram producer before deducting costs.

(12) Payment of those sums should be reserved solely for the benefit of performers whose performances are fixed in a phonogram and who have transferred or assigned their rights to the phonogram producer in return for a one-off payment. The sums set aside in this manner should be distributed to non-featured performers at least once a year on an individual basis. Such distribution should be entrusted to collecting societies and national rules on non-distributable revenue may be applied. In order to avoid the imposition of a disproportionate burden in the collection and administration of that revenue, Member States should be able to regulate the extent to which micro-enterprises are subject to the obligation to contribute where

om året avdela ett belopp som motsvarar 20 % av intäkten från ensamrätterna till spridning, mångfaldigande och tillgängliggörande av fonogram. Med *intäkt* avses fonogramframställarens intäkt före avdrag för kostnader.

(12) Betalningen av dessa belopp ska reserveras uteslutande för utövande konstnärer vars framföranden är upptagna på fonogram och som har överlåtit eller upplåtit sina rättigheter till fonogramframställare mot en engångsbetalning. Belopp som har avdelats på detta sätt ska minst en gång om året fördelas individuellt till icke-etablerade utövande konstnärer. En sådan fördelning bör anförtros rättighetsförvaltande organisationer och det är tillåtet att tillämpa nationella regler för intäkter som inte är fördelningsbara. För att undvika införandet av en oproportionerlig börda vid insamlingen och förvaltningen av dessa intäkter bör medlemsstaterna kunna införa regler om i vilken utsträckning mikroföretag omfattas av

such payments would appear unreasonable in relation to the costs of collecting and administering such revenue.

(13) However, Article 5 of Directive 2006/115/EC already grants performers an unwaivable right to equitable remuneration for the rental of, inter alia, phonograms. Likewise, in contractual practice performers do not usually transfer or assign to phonogram producers their rights to claim a single equitable remuneration for broadcasting and communication to the public under Article 8(2) of Directive 2006/115/EC and to fair compensation for reproductions for private use under point (b) of Article 5(2) of Directive 2001/29/EC. Therefore, in the calculation of the overall amount to be dedicated by a phonogram producer to payments of the supplementary remuneration, no account should be taken of revenue which the phonogram producer has derived from the rental of phonograms, of the single equitable remuneration

skyldigheten att bidra, när sådana betalningar skulle framstå som oskäliga i förhållande till kostnaderna för att samla in och förvalta dessa intäkter.

(13) Enligt artikel 5 i direktiv 2006/115/EG har dock utövande konstnärer redan en oeftergivlig rätt till skälig ersättning för uthyrning av bland annat fonogram. Av avtalspraxis följer även att utövande konstnärer i regel varken överlåter eller upplåter sina rättigheter enligt artikel 8.2 i direktiv 2006/115/EG att kräva en enda skälig ersättning för utsändning och återgivning för allmänheten till fonogramframställarna och enligt artikel 5.2 b i direktiv 2001/29/EG att kräva skälig ersättning för mångfaldigande för privat bruk. Därför bör man vid beräkningen av det totalbelopp som en fonogramframställare bör avdela för betalning av tilläggsersättningen inte ta med sådana intäkter som fonogramframställaren har haft från uthyrning av fonogram från den enda skäliga ersättningen för utsändning och annan återgivning för allmänheten

received for broadcasting and communication to the public or of the fair compensation received for private copying.

(14) A second accompanying measure designed to rebalance contracts whereby performers transfer their exclusive rights on a royalty basis to a phonogram producer, should be a 'clean slate' for those performers who have assigned their above-mentioned exclusive rights to phonogram producers in return for royalties or remuneration. In order for performers to benefit fully from the extended term of protection, Member States should ensure that, under agreements between phonogram producers and performers, a royalty or remuneration rate unencumbered by advance payments or contractually defined deductions is paid to performers during the extended period.

(15) For the sake of legal certainty it should be provided that, in the absence of clear indications to the contrary in the contract, a contractual transfer or assignment of

eller från den skäligen ersättning som erhållits för privat kopiering.

(14) En andra kompletterande åtgärd utformad att återskapa balans i avtal genom vilka utövande konstnärer på royaltybasis överlåter sina ensamrätter till en fonogramframställare bör vara en "nollställning" för de utövande konstnärer som har överlåtit sina ovannämnda ensamrätter till fonogramframställare i utbyte mot royalty eller ersättning. För att utövande konstnärer fullt ut ska kunna dra nytta av den förlängda skyddstiden bör medlemsstaterna se till att en royalty- eller ersättningsnivå utan avdrag för förskottsbetalningar eller avtalsenliga avdrag betalas till den utövande konstnären enligt avtal mellan utövande konstnärer och fonogramframställare under förlängningstiden.

(15) Av rättssäkerhetsskäl bör det, i avsaknad av tydliga uppgifter om motsatsen i avtalet, föreskrivas att en avtalsbaserad överlåtelse eller upplåtelse av rättigheter till

rights in the fixation of the performance concluded before the date by which Member States are to adopt measures implementing this Directive shall continue to produce its effects for the extended term.

(16) Member States should be able to provide that certain terms in those contracts which provide for recurring payments can be renegotiated for the benefit of performers. Member States should have procedures in place to cover the eventuality that the renegotiation fails.

(17) This Directive should not affect national rules and agreements which are compatible with its provisions, such as collective agreements concluded in Member States between organisations representing performers and organisations representing producers.

(18) In some Member States, musical compositions with words are given a single term of protection, calculated from the death of the last surviving author, while in other Member States separate terms of protection apply for music and lyrics. Musical

upptagningen av ett framförande, som avtalats före det datum då medlemsstaterna senast ska anta åtgärder för att genomföra detta direktiv, ska fortsätta att gälla under den förlängda skyddstiden.

(16) Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att vissa villkor i de avtal som avser återkommande betalningar kan omförhandlas till förmån för utövande konstnärer. Medlemsstaterna bör ha inrättat förfaranden som kan användas vid den eventualitet att omförhandlingarna misslyckas.

(17) Detta direktiv bör inte påverka nationella regler och avtal som är förenliga med dess bestämmelser, såsom kollektivavtal som ingåtts i medlemsstaterna mellan organisationer som företräder utövande konstnärer och framställarorganisationer.

(18) I en del medlemsstater används en gemensam skyddstid för musikverk med text, som beräknas från dödsdagen för den sist överlevande upphovsmannen, medan separata skyddstider gäller för musik och text i andra medlemsstater. Musikverk med text är till

compositions with words are overwhelmingly co-written. For example, an opera is often the work of a librettist and a composer. Moreover, in musical genres such as jazz, rock and pop music, the creative process is often collaborative in nature.

(19) Consequently, the harmonisation of the term of protection in respect of musical compositions with words the lyrics and music of which were created in order to be used together is incomplete, giving rise to obstacles to the free movement of goods and services, such as cross-border collective management services. In order to ensure the removal of such obstacles, all such works in protection at the date by which the Member States are required to transpose this Directive should have the same harmonised term of protection in all Member States.

(20) Directive 2006/116/EC should therefore be amended accordingly.

(21) Since the objectives of the accompanying measures cannot be sufficiently achieved

övervägande del gemensamt skrivna verk. Exempelvis är en opera ofta ett verk av en librettoförfattare och en kompositör. Inom genrer som jazz, rock och pop utgörs den skapande processen dessutom ofta av ett samarbete.

(19) Följaktligen är harmoniseringen av skyddstiden för musikverk med text, vars text och musik skapats i syfte att användas tillsammans, ofullständig, något som ger upphov till hinder för den fria rörligheten för varor och tjänster, exempelvis när det gäller kollektiv rättighetsförvaltning över nationsgränserna. För att se till att sådana hinder avskaffas bör samma harmoniserade skyddstid tillämpas i samtliga medlemsstater för alla sådana verk som omfattas av ett skydd det datum då medlemsstaterna är skyldiga att införliva detta direktiv i sin nationella lagstiftning.

(20) Direktiv 2006/116/EG bör därför ändras i enlighet med detta.

(21) Eftersom målen för de åtföljande åtgärderna inte i tillräcklig utsträckning kan

by the Member States, inasmuch as national measures in that field would either lead to distortion of competition or affect the scope of exclusive rights of the phonogram producer which are defined by Union legislation, and can therefore be better achieved at Union level, the Union may adopt measures, in accordance with the principle of subsidiarity as set out in Article 5 of the Treaty on European Union. In accordance with the principle of proportionality, as set out in that Article, this Directive does not go beyond what is necessary in order to achieve those objectives.

(22) In accordance with point 34 of the interinstitutional agreement on better law-making⁶, Member States are encouraged to draw up, for themselves and in the interests of the Union, their own tables which will, as far as possible, illustrate the correlation between this Directive and their transposition measures, and to

uppnås av medlemsstaterna, då nationella åtgärder inom området antingen leder till störning av konkurrensen eller påverkar räckvidden för de ensamrätter som en fonogramframställare har enligt unionslagstiftningen, och de därför bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(22) I enlighet med punkt 34 i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning⁶ uppmuntras medlemsstaterna att för egen del och i unionens intresse upprätta egna tabeller som så långt det är möjligt visar överensstämmelsen mellan detta direktiv och införlivandeåtgärderna, samt att offentliggöra dessa tabeller.

⁶ OJ C 321, 31.12.2003, p. 1.

⁶ EUT C 321, 31.12.2003, s. 1.

make them public,

HAVE ADOPTED THIS HÄRIGENOM FÖRE-
DIRECTIVE: SKRIVS FÖLJANDE.

Article 1

Artikel 1

**Amendments to Directive
2006/116/EC**

**Ändringar av direktiv
2006/116/EG**

Directive 2006/116/EC is hereby amended as follows:

Direktiv 2006/116/EG ska ändras på följande sätt:

(1) The following paragraph shall be added to Article 1:

1. I artikel 1 ska följande punkt läggas till:

‘7. The term of protection of a musical composition with words shall expire 70 years after the death of the last of the following persons to survive, whether or not those persons are designated as co-authors: the author of the lyrics and the composer of the musical composition, provided that both contributions were specifically created for the respective musical composition with words.’.

”7. Skyddstiden för ett musikverk med text ska upphöra 70 år efter dödsdagen för den sist avlidne av följande personer, oberoende av om dessa personer betecknas som medförfattare eller inte: textförfattaren och kompositören, förutsatt att båda bidragen skapades specifikt för motsvarande musikaliska komposition med text.”

(2) Article 3 shall be amended as follows:

2. Artikel 3 ska ändras på följande sätt:

(a) in paragraph 1, the second sentence shall be replaced by the following:

a) Punkt 1 andra meningen ska ersättas med följande:

‘However,
- if a fixation of the

”Dock gäller att
- om en upptagning av

performance otherwise than in a phonogram is lawfully published or lawfully communicated to the public within this period, the rights shall expire 50 years from the date of the first such publication or the first such communication to the public, whichever is the earlier,

- if a fixation of the performance in a phonogram is lawfully published or lawfully communicated to the public within this period, the rights shall expire 70 years from the date of the first such publication or the first such communication to the public, whichever is the earlier.’;

(b) in the second and third sentences of paragraph 2, the number ‘50’ shall be replaced by ‘70’;

(c) the following paragraphs shall be inserted:

‘2a. If, 50 years after the phonogram was lawfully published or, failing such publication, 50 years after it was lawfully communicated to the public, the phonogram producer does not offer copies of the phonogram for sale in sufficient quantity or does not make it available to the public,

framförandet i annan form än på ett fonogram lagligen ges ut eller lagligen offentliggörs under denna tid, ska rättigheterna upphöra 50 år från dagen för en första sådan utgivning eller ett första sådant offentliggörande, beroende på vilket som infaller först,

- om en upptagning av framförandet på ett fonogram lagligen ges ut eller lagligen offentliggörs inom denna tid, ska rättigheterna upphöra 70 år från dagen för en första sådan utgivning eller ett första sådant offentliggörande, beroende på vilket som infaller först.”

b) I punkt 2 andra och tredje meningen ska siffran ”50” ersättas med siffran ”70”.

c) Följande punkter ska införas:

”2a. Om fonogramframställaren, 50 år efter det att fonogrammet lagligen getts ut, eller, om någon sådan utgivning inte ägt rum, 50 år efter det att det lagligen offentliggjordes, inte saluför fonogrammet i tillräckligt antal exemplar eller gör det tillgängligt för allmänheten, på

by wire or wireless means, in such a way that members of the public may access it from a place and at a time individually chosen by them, the performer may terminate the contract by which the performer has transferred or assigned his rights in the fixation of his performance to a phonogram producer (hereinafter a "contract on transfer or assignment"). The right to terminate the contract on transfer or assignment may be exercised if the producer, within a year from the notification by the performer of his intention to terminate the contract on transfer or assignment pursuant to the previous sentence, fails to carry out both of the acts of exploitation referred to in that sentence. This right to terminate may not be waived by the performer. Where a phonogram contains the fixation of the performances of a plurality of performers, they may terminate their contracts on transfer or assignment in accordance with applicable national law. If the contract on transfer or assignment is terminated pursuant to this

trådbunden eller trådlös väg, på sådant sätt att allmänheten kan ta del av det från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer, får den utövande konstnären säga upp det avtal genom vilket den utövande konstnären överlåtitt eller upplåtitt sina rättigheter avseende upptagningen av sitt framförande till en fonogramframställare (nedan kallat *överlåtelse- eller upplåtelseavtal*). Rätten att säga upp överlåtelse- eller upplåtelseavtalet kan utövas om framställaren inom ett år efter det att den utövande konstnären meddelat sin avsikt att säga upp överlåtelse- eller upplåtelseavtalet i enlighet med den förra meningens inte utför båda formerna av utnyttjande som avses i den meningens. Den utövande konstnären kan inte fransäga sig denna uppsägningsrätt. Om ett fonogram innehåller en upptagning av flera utövande konstnärers gemensamma framförande, får överlåtelse- eller upplåtelseavtalen sägas upp i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning. Om överlåtelse- eller upplåtelseavtalet sägs upp i enlighet med denna punkt,

paragraph, the rights of the phonogram producer in the phonogram shall expire.

2b. Where a contract on transfer or assignment gives the performer a right to claim a non-recurring remuneration, the performer shall have the right to obtain an annual supplementary remuneration from the phonogram producer for each full year immediately following the 50th year after the phonogram was lawfully published or, failing such publication, the 50th year after it was lawfully communicated to the public. The right to obtain such annual supplementary remuneration may not be waived by the performer.

2c. The overall amount to be set aside by a phonogram producer for payment of the annual supplementary remuneration referred to in paragraph 2b shall correspond to 20 % of the revenue which the phonogram producer has derived, during the year preceding that for which the said remuneration is paid, from the reproduction, distribution and making available of the phonogram in question,

ska fonogramframställarens rättigheter till fonogrammet upphöra.

2b. När ett överlåtelse- eller upplåtelseavtal ger den utövande konstnären rätt att kräva en engångsersättning ska den utövande konstnären ha rätt till en årlig tilläggsersättning från fonogramframställaren för varje helt år som följer direkt på det femtionde året efter det att fonogrammet lagligen gavs ut, eller om någon sådan utgivning inte ägt rum, det femtionde året efter det att fonogrammet lagligen offentliggjordes. Den utövande konstnären kan inte frånsäga sig rätten att få en sådan årlig tilläggsersättning.

2c. Det totalbelopp som en fonogramframställare ska avsätta för betalning av den årliga tilläggsersättning som avses i punkt 2b ska motsvara 20 % av de intäkter som fonogramframställaren har erhållit från mångfaldigande, spridning och tillgängliggörande av fonogrammet i fråga under det år som föregått utbetalningen av den nämnda ersättningen och som följer direkt på det femtionde året

following the 50th year after it was lawfully published or, failing such publication, the 50th year after it was lawfully communicated to the public.

Member States shall ensure that phonogram producers are required on request to provide to performers who are entitled to the annual supplementary remuneration referred to in paragraph 2b any information which may be necessary in order to secure payment of that remuneration.

2d. Member States shall ensure that the right to obtain an annual supplementary remuneration as referred to in paragraph 2b is administered by collecting societies.

2e. Where a performer is entitled to recurring payments, neither advance payments nor any contractually defined deductions shall be deducted from the payments made to the performer following the 50th year after the phonogram was lawfully published or, failing such publication, the 50th year after it was lawfully communicated to the public.’.

efter det att fonogrammet lagligen gavs ut, eller om någon sådan utgivning inte ägt rum, det femtionde året efter det att fonogrammet lagligen offentliggjordes.

Medlemsstaterna ska se till att fonogramframställarna är skyldiga att på begäran ge utövande konstnärer som har rätt till den årliga tilläggsersättning som avses i punkt 2b all information som kan behövas för att betalningen av ersättningen ska kunna säkerställas.

2d. Medlemsstaterna ska se till att rätten att uppbära den årliga tilläggsersättning som avses i punkt 2b förvaltas av rättighetsförvaltande organisationer.

2e. Om en utövande konstnär har rätt till en regelbundet återkommande betalning, får inga förskotts-betalningar eller avtalsenliga avdrag avräknas från betalningarna till den utövande konstnären det femtionde året efter det att fonogrammet lagligen gavs ut, eller om någon sådan utgivning inte ägt rum, det femtionde året efter det att fonogrammet lagligen offentliggjordes.”

(3) The following paragraphs shall be added to Article 10:

‘5. Article 3(1) to (2e) in the version thereof in force on 31 October 2011 shall apply to fixations of performances and phonograms in regard to which the performer and the phonogram producer are still protected, by virtue of those provisions in the version thereof in force on 30 October 2011, as at 1 November 2013 and to fixations of performances and phonograms which come into being after that date.

6. Article 1(7) shall apply to musical compositions with words of which at least the musical composition or the lyrics are protected in at least one Member State on 1 November 2013, and to musical compositions with words which come into being after that date.

The first subparagraph of this paragraph shall be without prejudice to any acts of exploitation performed before 1 November 2013. Member States shall adopt the necessary provisions to protect, in

3. I artikel 10 ska följande punkter läggas till:

”5. Artikel 3.1–3.2e i dess gällande lydelse den 31 oktober 2011 ska gälla för upptagningar av framföranden och fonogram för vilka den utövande konstnären och fonogramframställaren fortfarande omfattas av skydd, med stöd av dessa bestämmelser i deras gällande lydelse den 30 oktober 2011, den 1 november 2013 och för upptagningar av framföranden och fonogram som kommer till stånd efter det datumet.

6. Artikel 1.7 ska gälla för musikaliska kompositioner med text för vilka åtminstone den musikaliska kompositionen eller texten åtnjuter skydd i minst en medlemsstat den 1 november 2013 och för musikaliska kompositioner med text som skapas efter det datumet.

Första stycket i denna punkt ska inte påverka några former av utnyttjande som skett före den 1 november 2013. Medlemsstaterna ska anta de bestämmelser som behövs för att skydda i

particular, acquired rights of third parties.’.

(4) The following Article shall be inserted:

‘Article 10a

synnerhet tredje parts förvärvade rättigheter.”

4. Följande artikel ska införas:

”Artikel 10a

Transitional measures

1. In the absence of clear contractual indications to the contrary, a contract on transfer or assignment concluded before 1 November 2013 shall be deemed to continue to produce its effects beyond the moment at which, by virtue of Article 3(1) in the version thereof in force on 30 October 2011, the performer would no longer be protected.

2. Member States may provide that contracts on transfer or assignment which entitle a performer to recurring payments and which are concluded before 1 November 2013 can be modified following the 50th year after the phonogram was lawfully published or, failing such publication, the 50th year after it was lawfully communicated to the public.’.

Övergångsåtgärder

1. I avsaknad av tydliga uppgifter om motsatsen i avtal ska ett överlåtelse- eller upplåtelseavtal som har slutits före den 1 november 2013 anses ha fortsatt verkan efter den tidpunkt då den utövande konstnären på grundval av artikel 3.1 i dess gällande lydelse den 30 oktober 2011 inte längre skulle åtnjuta skydd.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att överlåtelse- eller upplåtelseavtal som fastställer att en utövande konstnär har rätt till en regelbundet återkommande betalning och som ingåtts före den 1 november 2013 kan ändras efter det femtionde året efter det att fonogrammet lagligen gavs ut, eller om någon sådan utgivning inte ägt rum, det femtionde året efter det att fonogrammet lagligen offentliggjordes.”

*Article 2***Transposition**

1. Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive by 1 November 2013. They shall forthwith inform the Commission thereof.

When Member States adopt those measures, they shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such a reference on the occasion of their official publication. The methods of making such reference shall be laid down by Member States.

2. Member States shall communicate to the Commission the text of the main provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive.

*Article 3***Reporting**

1. By 1 November 2016, the

*Artikel 2***Införlivande**

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 1 november 2013. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa åtgärder ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

*Artikel 3***Rapportering**

1. Senast den 1 november

Commission shall submit to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee a report on the application of this Directive in the light of the development of the digital market, accompanied, where appropriate, by a proposal for the further amendment of Directive 2006/116/EC.

2. By 1 January 2012, the Commission shall submit a report to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee, assessing the possible need for an extension of the term of protection of rights to performers and producers in the audiovisual sector. If appropriate, the Commission shall submit a proposal for the further amendment of Directive 2006/116/EC.

Article 4

Entry into force

This Directive shall enter into force on the 20th day following its publication in the *Official Journal of the European*

2016 ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om genomförandet av detta direktiv, mot bakgrund av utvecklingen av den digitala marknaden, vid behov åtföljt av ett förslag om ytterligare ändring av direktiv 2006/116/EG.

2. Senast den 1 januari 2012 ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén med en bedömning av det eventuella behovet av att förlänga skyddstiden för utövande konstnärers och framställares rättigheter i den audiovisuella sektorn. Om det är lämpligt ska kommissionen lägga fram ett förslag om ytterligare ändring av direktiv 2006/116/EG.

Artikel 4

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella*

*Union.**tidning.**Article 5**Artikel 5***Addressees****Adressater**

This Directive is addressed
to the Member States.

Detta direktiv riktar sig till
medlemsstaterna.

Done at Strasbourg, 27
September 2011.

Utfärdat i Strasbourg den
27 september 2011.

For the European Parliament
The President
J. BUZEK

På Europaparlamentets vägnar
J. BUZEK
Ordförande

For the Council
The President
M. DOWGIELEWICZ

På rådets vägnar
M. DOWGIELEWICZ
Ordförande